

23.06.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**23 Haziran 2023
Cuma**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

23 Haziran 2023 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARI

— Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7322)

TEBLİĞLER

- Kamuda Enerji Performans Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2018/5)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (No: 2023/4)
- İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (No: 2023/5)
- Bankalarca Ticari Müşterilerden Alınabilecek Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2020/4)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2023/12)
- Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğ (Sayı: 2020/16)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2023/13)
- Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023/11)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 Tarihli ve E: 2022/105, K: 2023/54 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 4/5/2023 Tarihli ve E: 2023/14, K: 2023/86 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 19/6/2023 Tarihli ve E: 2023/6 (Değişik İşler), K: 2023/2 Sayılı Kararı

Buğday rekoltesi yerli tohumla yükseldi

İzmir'de Efe, Kayra ve Meltem adlı yerli buğday tohumları rekolteye olumlu yansıdı.

İzmir Tarım ve Orman Müdürlüğünce Buca ilçesinde yerli buğday tohumunun dikildiği alanda hasat töreni düzenlendi.

Törende konuşan Tarım ve Orman İl Müdürü Mustafa Özen, atıl tarım arazilerinin tarıma kazandırılmasıyla ilgili çalışmalar kapsamında, 2022 yılı sonunda 100 tona yakın yerli, milli çeşitlerden oluşan buğday tohumu dağıtımını gerçekleştirdiklerini söyledi.

Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsünde ıslah edilen ve yetiştirilen Efe, Kayra ve Meltem buğday çeşitlerinin tarım arazilerine dikildiğini aktaran Özen, "O projenin sonucunu görmek için şu an üreticimizin tarlasında hasat gerçekleştiriyoruz. Geçen yıl ilimizde yaklaşık 240 bin dönüme yakın bir alanda 93 bin ton civarında bir buğday üretimi gerçekleşmişti. Bu sene hem üretim alanımızda hem de üretim miktarımızda bir artış var. Dönüm başına almış olduğumuz ürün de geçen yıl 300-350 kilogram civarındayken bu sene 700-750 elli kilogram civarında. Yer yer bir tona yakın bir rekolte gözlemliyoruz." diye konuştu.

Özen, üretim alanı ve miktarının artmasından duyduğu memnuniyeti dile getirerek, şöyle devam etti:

23.06.2023

"Sadece çeşitle ilgili bir durum değil. Aynı zamanda havaların da güzel gitmesi, yağmurlu gitmesi, bunu etkileyen faktörlerden. Fakat genel itibarıyla baktığımız zaman Efe, Meltem ve Kayra çeşitlerinden güzel bir sonuç elde ediyoruz. Bu sonuçlar bize bundan sonraki üretim sezonunda bu projeyi devam ettirmek noktasında bir motivasyon oldu."

Üretici Adil Demir de dönümde ortalama 900 kilogram ürün alacaklarını belirterek, "Sadece buğdayı değil bunun yanında samanı da önemli. Ben hayvancılık da yapıyorum. Saman da çok kaliteli ve çok verimli." dedi.

Ankara'da 200 gram ekmek 7 TL olacak

Toplantıda artan girdi maliyetleri göz önüne alınarak, Ankara'da 200 gram ekmeğin 7 TL'den satılması kararı oy çokluğuyla kabul edildi. Ankara İli Ekmek Fiyat Tarifeleri Değerlendirme Komisyonu Toplantısında; artan girdi maliyetleri göz önüne alınarak, Ankara'da 200 gram ekmeğin 7.00.- TL'den satılması kararı oy çokluğuyla kabul edildi.

Ankara İli Ekmek Fiyat Tarifeleri Değerlendirme Komisyonu Toplantısı, ANKESOB Toplantı Salonunda gerçekleştirildi.

Ankara Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (ANKESOB) Başkan Vekili Hüseyin Ar'ın başkanlığında ilgili belediye, Ankara Ticaret İl Müdürlüğü, Ankara Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, Ankara Ticaret Odası ile ANKESOB'a bağlı ilgili odaların temsilcilerinden oluşan Ekmek Fiyat Tarifeleri Değerlendirme Komisyonu üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda, ANKESOB'a bağlı odaların Ankara metropolünde ve ilçeleri için istedikleri ekmek fiyat tarife teklifleri komisyonda görüşülerek karara bağlandı.

23.06.2023

Ekmek maliyetlerini doğrudan etkileyen un, maya, doğalgaz, motorin, işçilik, su ve elektrik fiyatları ile kira gibi artan girdi maliyetleri nedeniyle ekmeğin fiyatının maliyetinin altında kaldığı, bu nedenle ekmeğin fiyatında yeni düzenlemeye gidilmesi gerektiği konusunda mutabık kalınan toplantıda; pişmiş net 200 gram gelen normal ekmeğin 7.00.- TL'den, pişmiş net 300 gram gelen normal ekmeğin 10.50.- TL'den, pişmiş net 400 gram gelen normal ekmeğin 14.00.- TL fiyattan uygulanmasına ilişkin Ekmek Fiyatları Azami Hadlerini Gösterir Ücret Tarifesi, toplantıya katılan komisyon üyesi kurum ve kuruluş temsilcilerin oy çokluğu kararı ile kabul edildi.

Tarife komisyonunun oy çokluğuyla kabul ettiği Ankara merkez ve ilçelerinde uygulanacak Normal Ekmek Fiyatları Azami Hadlerini Gösterir Ücret Tarifesi, Türkiye Fırıncılar Federasyonu ile Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünün görüşünün alınması ve sonrasında ANKESOB Yönetim Kurulu'nun kararının ardından uygulamaya konulacak.

Faizde 'U' dönüşü sınırlı kaldı: %15

Merkez Bankası tarihi PPK'sından 6.5 puanlık faiz artışı çıktı. Piyasa beklentisinin çok altında kalan artış sonrasında dolar 24.5 lirayı, Euro 27 lirayı geçti. Uzmanlar parasal sıkılaştırmanın başlamasını enflasyon vurgusunu önemli bulurken güçlü bir faiz artışı yapılmayarak şansın kaçırıldığı düşüncesinde.

ŞEBNEM TURHAN

Merkez Bankası yeni başkanı Hafize Gaye Erkan başkanlığındaki ilk toplantısında yüzde 8,5 seviyesindeki politika faizini 650 baz puan artırarak yüzde 15'e yükseltti. Piyasanın yüzde 20 seviyesindeki beklentisinin çok altında kalan faiz artışı Mart 2021'den sonra ilk artış olarak tarihe geçti. Piyasa oyuncuları Merkez Bankası'nın işlediği doğru yaptığını gösterme açısından Merkez Bankası'nın elindeki büyük şansını kuvvetli bir faiz artışı yapmayarak kullanamadığına dikkat çekerken parasal sıkılaştırma sürecinin ilk adımının atıldığını bundan sonra regülasyonlardaki sadeleşmenin de önemli olacağını vurguladı. Dolar ve Euro faiz kararı sonrası yönünü yukarıya çevirdi, Euro 26 lirayı, dolar 24 lirayı aştı. Borsa İstanbul endeksleri ise dalgalı bir seyir izledi.

Son dönemdeki en kritik Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantısı 6.5 puanlık faiz artışıyla sonuçlandı. En son bu denli yüksek faiz artışı Haziran 2018'de Başkan Murat Çetinkaya döneminde 8.5 puan olarak gerçekleştirilmişti. Naci Ağbal dönemindeki ilk artış da 6.25 puan olmuştu. Merkez Bankası Başkanı Erkan ile birlikte PPK metni de tamamen değiştirildi ve dezenflasyonun en kısa sürede tesisi, enflasyon beklentilerinin çıpalanması, fiyatlama davranışlarındaki bozulmanın kontrol

altına alınması için parasal sıkılaştırma sürecinin başlatılmasına karar verildiği açıklandı.

Geleneklerden kopulamadığının işareti

Oldukça kısa bir PPK metni yayımlandı. Bankacılık sektörü kaynakları metnin kısa ve yetersiz olduğunu belirterek yüzde 5 enflasyon hedefinin korunuyor olmasını ise anlamsız olarak değerlendirdi. 2025-2026 yıllarında bile Türkiye'nin yüzde 5 enflasyonu yakalayamayacağını vurgulayan kaynaklar faizin yüzde 15'e çıkarılmasını ise eski geleneklerin devam ettiğini ve 'mevcut yanıltan' çok kopulamadığının göstergesi olarak yorumladı. Faiz artışının piyasa beklentisinin çok altında olması nedeniyle etkisinin de çok olmayacağını söyleyen kaynaklar eski yüzde 8,5 politika faizi nasıl sadece bankaların ucuz fonlanmasını sağlarken bu yüzde 15 oranının da durumun devam edeceğini gösterdiğini, mevduat, kredi ve tahvil faizlerinde ciddi bir değişiklik yaratmasının zor göründüğünü işaret etti.

Yüzde 5 enflasyon hedefi korundu

PPK metninde son aylardan tamamen farklı metinde küresel ekonomide enflasyon düşerken, halen uzun dönem ortalamalarının çok üzerinde seyrettiğine işaret edilerek bu nedenle, bütün dünyada merkez bankaları enflasyonu düşürmeye yönelik tedbirler aldığı belirtildi.

Türkiye'de, yakın döneme ilişkin göstergelerin enflasyonun ana eğiliminde yükselişe işaret ettiğine dikkat çekilen PPK metninde, "Bu gelişmede yurtiçi talepteki güçlü seyir, maliyet yönlü baskılar ve hizmet enflasyonundaki katılık belirleyici olmuştur. Kurul, bu unsurlara ek olarak fiyatlama davranışlarındaki bozulmanın enflasyon üzerinde ilave olumsuz etki yapacağını öngörmektedir. Kurul politika faizini

enflasyonun ana eğiliminin gerilemesini ve orta vadede yüzde 5 hedefine ulaşmasını sağlayacak parasal ve finansal koşulları oluşturacak şekilde belirleyecektir” denildi.

Gerektiği zaman gerektiği ölçüde

Piyasa oyuncularının PPK metninde en dikkat çektiği ifadelerden biri de “Enflasyon görünümünde belirgin iyileşme sağlanana kadar parasal sıkılaştırma gerektiği zamanda ve gerektiği ölçüde kademeli olarak güçlendirilecektir” oldu. Bu ifadeyi ‘her ay benden faiz artışı beklemeyin’ olarak yorumlayan piyasa oyuncuları piyasanın şartlarına ve gidişatına göre aylık 1-2 puanlık ayarlamalarla para politikasının sürdürülecek gibi görüldüğünü vurguladı. Bankacılık sektörü kaynakları, faizin yüzde 15 yapılabilecek kademeli devam edebilirim mesajının Merkez Bankası’na yönelik faiz kararı öncesi algıyı değiştirdiğine dikkat çekti ve ‘iplerin TCMB’nin elinde olmadığı’ gösterdiğini dile getirdi.

Regülasyonların kaldırılacağı sinyali

Metinde enflasyon ve enflasyon eğilimine ilişkin göstergelerin yakından takip edileceği ve TCMB, fiyat istikrarı temel amacı doğrultusunda elindeki tüm araçları kararlılıkla kullanmaya devam edeceği kaydedilen metinde parasal sıkılaştırma sürecinin başlaması ile para politikasının etkinliğinin artacağı belirtildi. Metinde, “Bununla birlikte, fiyat istikrarının sürekliliğini sağlamak hedefiyle, TCMB cari dengeyi iyileştirecek stratejik yatırımları desteklemeye devam edecektir” denilerek selektif ve düşük faizli kredi politikasının süreceğinin mesajı verildi.

Piyasanın kısa metinde önem verdiği diğer konu da regülasyonlara ilişkin ifade oldu. PPK metninde “Kurul, mevcut mikro- ve makroihtiyati çerçeveyi, piyasa mekanizmalarının işlevselliğini artıracak ve makro finansal istikrarı güçlendirecek şekilde sadeleştirecektir. Sadeleşme süreci, etki analizleri yapılarak kademeli olacaktır” denildi. Bankacılık sektörü kaynakları makroihtiyati önlemlerin kademeli olarak kaldırılacağına sinyalini verildiğini belirterek bunun ekonomiye katkısı olacağını kaydetti.

■ KREDİ KARTI VE KMH FAİZİ AĞUSTOSTA YÜKSELECEK

Merkez Bankası’nın politika faizini yüzde 15’e çıkarmasının ardından bankaların API ve swap kanalıyla yapılan fonlama kademeli olarak yüzde 15’e gelecek. Yine referans faiz oranının 1.4 katı ve 1.8 katı olarak belirlenen menkul kıymet tesisi zorunluluğu bulunmayan ticari kredi faizleri de yukarıya çekilecek. İhtiyaç kredi faizinde de yine politika faizine göre belirlenen referans faiz oranındaki değişimle birlikte 1.8 kat ve 2 kat olarak uygulanan faiz üst sınırı değişecek. Kredi kartı ve kredili mevduat hesabı faiz oranları da ağustos ayı itibariyle değişecek. Yüzde 40 seviyesindeki mevduat faizlerinde ise regülasyonlar kanadında bir adım atılmadan bir değişim beklenmiyor. Bugün Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan Türkiye Bankalar Birliği üyeleri ile bir araya gelecek. Bu toplantıda da gündem regülasyonlar olacak.

"Kırıp dökmeden ilerlemek için bu faiz belirlendi"

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB), 27 ay sonra faiz artışına giden gitmesini değerlendiren üst düzey yetkili "faiz oranı aşırı oynaklığa sebep olmayacak şekilde belirlendi; güçlü adımlarla devam edilecek" dedi.

Parasal Sıkılaştırma sürecine giden Merkez Bankası'nın (TCMB), politika faizini beklentilerin altında bir artışla %8.5'ten %15'e yükseltmesinin ardından, Reuters'a bilgi veren üst düzey bir yetkili şunları söyledi:

"Ekonomi ve finans alanında aşırı oynaklığa sebep olmayacak şekilde kırıp dökmeden" ilerlemek için bu faiz oranı belirlendi. Faiz artırma patikasından vazgeçilmeyeceği ortaya konuldu; nasıl şimdi bu orana çıkıldıysa, güçlü adımlarla devam edilecek"

"TCMB kararı alınırken yüksek faizin yan etkileri de hesaplandı; reel sektör başta büyüme hassasiyeti de dikkate alınıyor. TCMB'nin kararlı ve güçlü bir duruşu var; verilere bağlı olarak ekonomi yönetimi üzerinde çalıştığı diğer kararları da yürürlüğe koyacak"

Faiz artırım döngüsü başladı sırada reformlar var

Merkez Bankası, yeni Başkan Gaye Erkan'ın yönetiminde yapılan ilk Para Politikası Toplantısı'nda politika faizini 650 baz puan artırarak %15'e yükseltti. 27 ay sonra ilk kez faiz artıran Merkez Bankası tarihinin en yüksek faiz artışını yapmış olsa da artış oranı piyasa beklentilerinin altında kaldı. Banka ayrıca faiz artırım döngüsünün başladığı mesajını verdi.

Birol BOZKURT

Son yılların en çok merak edilen Merkez Bankası, Para Politikası Kurulu (PPK), toplantısı dün yeni Başkan Hafize Gaye Erkan başkanlığında gerçekleştirildi. 650 baz puanlık rekor faiz artırımına karar verilen toplantıda banka politika faizini yüzde 8,5'ten yüzde 15'e yükseltti.

Verdiği mesajlarla da dikkat çeken Merkez Bankası'nın kararı sonrası borsada alımlar hızlanırken, dolar kuru da ilk defa 24 seviyesini geçerek yeni bir rekor kırdı. Gram altın da 1.500 TL'ye geçerek rekorunu yeniledi. Piyasada beklentiler faizlerin en az yüzde 20'ye çıkarılması yönündeydi.

Faiz artışı piyasa beklentilerini karşılamasa da verilen mesajlar karşılık bulmuşa benziyor. Faiz kararı sonrası sosyal medya hesabından açıklama yapan Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Türkiye Yüzyılı'nın temel felsefesi üç kavramla somutlaşmıştır, 'istikrar, güven, sürdürülebilirlik" dedi. Ekonomistler ise yatırımcı beklentilerinin tam karşılanmadığını ancak verilen mesajlarla sonraki toplantılarda

alınacak aksiyonların ve atılacak yeni adımların takipçisi olunacağını tahmin edildiğini söylüyor.

İş dünyasından da faiz kararına karışık tepkiler geliyor. İSO Başkanı Erdal Bahçivan, alınan faiz kararının finansal istikrar için atılmış önemli bir adım olduğunu söylerken, ASKON Başkanı Orhan Aydın, "Faiz artışı geçmişte olduğu gibi ülke ekonomimize katma değer açısından bir artı getirmeyecektir" diye konuştu. İstanbul Tüccarlar Kulübü Başkanı İlker Önel de "Reel sektör açısından kredi maliyetlerini olumsuz etkileyecek olmasına rağmen, rasyonel politikalara dönüş anlamında finansal istikrarı sağlamaya yönelik bir adım olarak olumlu buluyorum" dedi.

Faiz kararı sonrası borsada hareketlilik başladı

Güne yüzde 0,26 yükselişle 5 bin 200 puandan başlayan Borsa İstanbul, faiz kararı öncesinde 5 bin 223 puandaydı. Faizin beklentilerin altında artırılmasına ilk tepki olarak düşüş yaşansa da bu durum çok kısa sürdü ve endeks hızla toparlandı. Faiz kararı metninde verilen mesajların güçlü olması ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in verdiği mesajların olumlu bulunmasıyla yükselişine devam eden endeks günü yüzde 4,65 artışla 5 bin 428 puandan tamamladı.

Mehmet Şimşek'ten istikrar ve güven vurgusu

Faiz kararı sonrası sosyal medya hesabı üzerinden açıklama yapan Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Paramızın istikrarlı ve güvenli olması, dolarizasyon belasından kurtulmak için en etkili çözümdür" dedi.

Refah ve kalkınma için sürdürülebilir büyüme vazgeçilmez önkoşul olduğunu söyleyen Şimşek, "Yatırım ve istihdam kararları için en önemli belirleyici etken öngörülebilirliktir.

Öngörülebilirliği sağlayacak olan ise güvendir. Güven, ancak kurala göre politikalar uygulanarak temin edilebilir. Piyasa ekonomisi, serbest kambiyo rejimi, dışa açık ekonomi ilkelerine dayalı politika çerçevesi Türkiye'ye çok ciddi miktarda sermaye akımı sağlayacaktır" ifadelerini kullandı.

"Alınan kararlar piyasa beklentilerinin gerisinde"

PPK'nın bu toplantısında alacağı iki aksiyona konsantre olunduğuna dikkat çeken TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Dr. Cahit Sönmez, "Malum bir süredir politika faiz oranı etkin kullanılmadığı için parasal aktarım mekanizması sağlıklı çalışmıyordu. Hem parasal aktarım mekanizmasının sağlıklı çalışması ve bozulan fiyatlama davranışlarının iyileştirilmesi için önden yüklemeli kayda değer faiz artışı gerekiyordu ancak PPK kademeli artışı tercih etti.

Bunun yanı sıra iletişim tarafında parasal sıkılaşma sürecinin başlatıldığı ve zaman içinde sıkılaştırmanın kademeli olarak güçlendirileceği mesajı vermesi önemliydi. Ayrıca bir noktaya vurgu yapmak isterim bir önceki dönemde 200 civarında alınan makro ihtiyati tedbirlerle ilgili sadeleşmeye yönelik adımlar atılması da taahhüt edilmiş.

Piyasa beklentilerinin gerisinde kalan kararlara tanık olduk, dolayısıyla piyasa aktörleri bir süre daha temkinli duruşlarını koruyacaklar ve PPK'nın en az birkaç toplantısını daha bekleyeceklerdir" diye konuştu.

Ekonomistlerden faiz değerlendirmesi

Faiz kararını sosyal medya hesabı üzerinden değerlendiren ekonomistler beklentilerin karşılanmadığına dikkat çekiyor. Ekonomist Mahfi Eğilmez, "TCMB politika faizini % 15'e çıkardı. An itibarıyla ikinci senaryodayız. Faiz artışını yapısal reformlar izlemezse ikinci senaryoda kalırız ve ekonomiyi toparlamak mümkün olmaz" dedi.

Prof.Dr.Serap Durusoy ise "Metin her ne kadar enflasyonla başlasa da gerektiğinde ve gerektiği kadar artış ifadesi ile cari dengeyi iyileştirmek için stratejik yatırımlar desteklenmeye devam edilecek açıklaması ileriye dönük beklentileri olumsuz etkileyecek. Her toplantıda faiz artışı olmayacak gibi" dedi. Prof. Hayri Kozanoğlu da "Yabancılar PPK metninden duruma hakim, sorunları doğru saptayan bir Merkez Bankası izlenimi edinirler. Ama yoğun giriş yapmak için faizlerin daha da yükselmesini, karışık regülasyonların sadeleştirilmesini beklerler" ifadelerini kullandı.

Net rezerv 1 ay sonra ilk kez pozitif bölgede

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) toplam rezervleri, 16 Haziran haftasında bir önceki haftaya göre 3 milyar 18 milyon dolar artarak 102 milyar 801 milyon dolara yükseldi.

TCMB tarafından Haftalık Para ve Banka İstatistikleri yayımlandı. Verilere göre, 16 Haziran itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri, 2 milyar 993 milyon dolar artışla 60 milyar 783 milyon dolara yükseldi. Brüt döviz rezervleri, 9 Haziran'da 57 milyar 790 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu. Söz konusu dönemde altın rezervleri de 25 milyon dolar artarak 41 milyar 993 milyondan, 42 milyar 18 milyon dolara çıktı.

İlk 6 ayda yüzde 26 azaldı

Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 16 Haziran haftasında bir önceki haftaya kıyasla 3 milyar 18 milyon dolar artışla 99 milyar 783 milyondan 102 milyar 801 milyona yükseldi. 2022'nin sonuna göre brüt rezerv yüzde 20,16, döviz rezervi ise yüzde 26,68 azaldı. Dört haftadır negatif bölgede olan net rezerv, geçen hafta 0,5 milyar dolara çıktı. Swap harici net rezerv ise eksi 59,9 milyar dolardan eksi 60,5 milyar dolara geriledi. Bankacılık sektörü kredi hacmi geçen hafta 9,7 trilyon lira oldu.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yayımlanan haftalık bültene göre, sektörün kredi hacmi 16 Haziran itibarıyla 52 milyar 447 milyon lira arttı. Söz konusu dönemde toplam kredi hacmi 9 trilyon 635 milyar 198 milyondan 9

23.06.2023

trilyon 687 milyar 645 milyon liraya yükseldi. Bankacılık sektöründeki toplam mevduat (bankalararası dahil), geçen hafta 315 milyar 750 milyon lira arttı. Söz konusu haftada yüzde 2,9 artan bankacılık sektörü toplam mevduatı, 11 trilyon 263 milyar 14 milyon lira oldu.

KKM'de artış devam etti

Verilere göre, tüketici kredileri tutarı, 16 Haziran itibarıyla Kur Korunmalı TL mevduat ve katılma hesaplarındaki tutar artışı sürdü. BDDK'nın haftalık bülteninde yer alan bilgilere göre, kur korunmalı TL mevduat ve katılma hesapları 2 trilyon 576 milyar TL'den 2 trilyon 628 milyar TL'ye çıktı. Aynı haftada krediler 9 trilyon 635,2 milyar TL'den 9 trilyon 687,6 milyar TL'ye, mevduat 10 trilyon 947,3 milyar TL'den 11 trilyon 263,1 milyar TL'ye yükseldi. Tüketici kredileri 1 trilyon 373,5 milyar TL'den 1 trilyon 373,7 milyar TL'ye, bireysel kredi kartları 732,7 milyar TL'den 739 milyar TL'ye çıktı. Takipteki alacaklar 166,5 milyar TL'den 166,7 milyar TL'ye yükseldi.

Yasal öz kaynaklar arttı

Bankacılık sektöründe takipteki alacaklar, 16 Haziran itibarıyla bir önceki haftaya göre 257 milyon lira artarak 166 milyar 748 milyon liraya yükseldi. Söz konusu takipteki alacakların 143 milyar 553 milyon lirasına özel karşılık ayrıldı. Aynı dönemde bankacılık sistemindeki yasal öz kaynaklar 12 milyar 679 milyon lira artışla 1 trilyon 927 milyar 223 milyon lira oldu.

Bankacılık sektörü kredi hacmi 9,7 trilyon lira oldu

Bankacılık sektörünün kredi hacmi, geçen hafta 52 milyar 447 milyon lira artarak 9 trilyon 687 milyar 645 milyon liraya yükseldi.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yayımlanan haftalık bültene göre, sektörün kredi hacmi 16 Haziran itibarıyla 52 milyar 447 milyon lira arttı. Söz konusu dönemde toplam kredi hacmi 9 trilyon 635 milyar 198 milyondan 9 trilyon 687 milyar 645 milyona yükseldi.

Bankacılık sektöründeki toplam mevduat (bankalararası dahil), geçen hafta 315 milyar 750 milyon lira arttı. Söz konusu haftada yüzde 2,9 artan bankacılık sektörü toplam mevduatı, 11 trilyon 263 milyar 14 milyona yükseldi.

Tüketici kredileri 1 trilyon 373 milyar 699 milyon lira oldu

Verilere göre, tüketici kredileri tutarı, 16 Haziran itibarıyla 151 milyar lira artışla 1 trilyon 373 milyar 699 milyona yükseldi. Söz konusu kredilerin 437 milyar 6 milyon lirası konut, 81 milyar 91 milyon lirası taşıt ve 855 milyar 602 milyon lirası ihtiyaç kredilerinden oluştu.

Söz konusu dönemde taksitli ticari kredilerin tutarı 4 milyar 214 milyon lira artarak 1 trilyon 157 milyar 274 milyona yükseldi. Bankaların bireysel kredi kartı alacakları da 7 milyar 268 milyon lira artarak 739 milyar 923 milyona yükseldi. Bireysel kredi kartı alacaklarının 384 milyar 461 milyon lirası taksitli, 355 milyar 462 milyon lirası taksitsiz oldu.

23.06.2023

Yasal 6z kaynaklar arttı

BDDK haftalık verilerine g6re, bankacılık sekt6r6nde takipteki alacaklar, 16 Haziran itibarıyla bir 6nceki haftaya g6re 257 milyar 748 milyon liraya y6kseldi. S6z konusu takipteki alacakların 143 milyar 553 milyon lirasına 6zel karşılık ayrıldı.

Aynı d6nemde bankacılık sistemindeki yasal 6z kaynaklar 12 milyar 679 milyon lira artışla 1 trilyon 927 milyar 223 milyon lira oldu.

Dağ ve fare!

Alaattin AKTAŞ

23 Haziran 2023 Cuma

Merkez bankaları şaşırtmaz, sürpriz yapmaz, merkez bankaları öngörülebilir olur. Ama bizde Merkez Bankası, ne yazık ki çok nadiren ekonominin gerektirdiği adımları atabildiği için diğer zamanlarda ne yapacak, bu pek kestirilemez. İşte o yüzden bir dönem faiz kararları açıklandığında “**Merkez Bankası sürpriz yaptı-yapmadı**” gibi yaklaşımlar sergilenirdi. Son iki yıldır faiz kararını (gerçekte) Merkez Bankası almadığı için, sürpriz kavramı da rafa kalktı.

Düne kadar! Uzun bir aradan sonra Merkez Bankası'nın faiz kararı seçim sonucu ya da sınav sonucu beklenir gibi beklendi, merak edildi. Öyle ya, Cumhurbaşkanı Erdoğan bile durumu kabullenmişti. Demek ki kararı Merkez Bankası ekonominin gereklerine göre alacaktı. Her ne kadar Para Politikası'nın başkan dışındaki dört üyesi aynıydı, yani bu isimler faizin bir dönem aşağı çekilmesi, bir dönem de yatay kalması yönünde oy kullanan isimlerdi ama olsun! Herkes görüş değiştirdi!

Merkez Bankası o merakla beklenen faiz kararını açıkladı ve politika faizini yüzde 8.50'den yüzde 15'e çıkardı.

Beklentiler çok daha yukarıda bir faiz açıklanacağı yönündeydi. Klasik ifadeyle dağ fare doğurmuştu.

Çoğunluk yanıldı... Ben de... Ben faizin en az yüzde 20, muhtemelen de yüzde 25 dolayında belirleneceği tahmininde bulunmuştum. Hatta yüzde 35-40 dolayında tahminler de vardı.

Ama acaba yanılan daha yüksek oran tahmin edenler mi, yoksa Merkez Bankası mı?

Merkez Bankası'nın açıkladığı yüzde 15'i doğru kabul ederek, olması gereken oran buymuş gibi kabul ederek değerlendirme yapıyoruz çünkü.

Ama ya Merkez Bankası yanılmış, daha yüksek olması gereken oranı bu düzeyde açıklamışsa!

Yoksa Merkez Bankası da daha yüksek bir oranın gerekliliğini görüyordu da ancak buraya mı çıkabildi? Eyvah ki eyvah!

Sahi bu arada önceki akşam Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek niye apar topar BAE'ye gitmişti ki?

Merkez Bankası'nın dün açıkladığı faiz kararı önceki akşamdan belliydi ve bu oranla öyle İngiltere'den, ABD'den para bulunamayacağı görüldüğü için mi can suyu olması için BAE'den döviz bulunmaya çalışılacaktı?

Hani biz faizi artırınca yabancı fonlar Türkiye'ye akmayacak mıydı? Yüzde 15 çok önceden kararlaştırılmış ve böyle bir oranla yabancı fonların ilgisinin hiç mi hiç çekilemeyeceği görüldüğü için mi yeniden Körfez ülkelerine dönmüştü?

Şahin değil kartal olsa ne olur ki! Merkez bankalarının faiz kararları kadar iletişim dilleri de tabii ki önemlidir. Bizde bu iletişim de Para Politikası Kurulu toplantısından sonra yapılan açıklamayla sağlanmaya çalışılır.

Finans piyasalarında sıkı para politikasını benimsemenin adı şahin duruş ya da açıklamaların adı şahin açıklamalar ya, PPK'nın dünkü açıklaması da öyle yorumlandı.

Şahin diye nitelenebilecek bazı ifadeler var olmaya var da, önemli olan onu kağıda yazmak değil, devamında uygulayabilmek.

Peki neye mi dayandırıldı bu şahin duruş yaklaşımı sergilendiği yönündeki görüşler:

“Kurul, dezenflasyonun en kısa sürede tesisi, enflasyon beklentilerinin çıpalanması, fiyatlama davranışlarındaki bozulmanın kontrol altına alınması için parasal sıkılaştırma sürecinin başlamasına karar vermiştir.”

Güzel... Güzel de başlangıç yüzde 15 faizle biraz zayıf olmadı mı?

Daha da önemlisi... Parasal sıkılaştırma süreci başlatıldı da devamı gelecek mi ya da gelebilecek mi?

Açıklama metninde şahin ifadeler değil, “kartal” ifadeler olsa ne önemi var ki... Ne kadar bağımsız karar alabiliyorsunuz, önemli olan o...

Gerektiği zamanda ve ölçüde!

PPK açıklamasındaki şu ifade dikkat çekici:

“Enflasyon görünümünde belirgin iyileşme sağlanana kadar parasal sıkılaştırma ‘gerektiği zamanda ve gerektiği ölçüde’ kademeli olarak güçlendirilecektir.”

23.06.2023

Ben bu cümleyi şöyle okudum: “**Parasal sıkılaştırma** ‘bugün ve bu ölçüde’ **yeterlidir.**”

Sahi faizi yüzde 15’e çıkarmış olmak parasal sıkılaştırma için yeterli mi?

Bu bir başlangıç, tamam ama bugün için yeterli olduğu söylenebilir mi? Ne yani, faizi örneğin yüzde 20 yapsak bugün için fazla bir sıkılaştırmaya mı gitmiş olacaktık?

Sadeleşme

Açıklamada Kurulun mevcut mikro ve makroihtiyati çerçeveyi, piyasa mekanizmalarının işlevselliğini artıracak ve makro finansal istikrarı güçlendirecek şekilde sadeleştireceği belirtildi. Açıklamada ayrıca sadeleşme sürecinin, etki analizleri yapılarak kademeli yürütüleceği ifade edildi.

Zaten bu mutlaka atılması gereken bir adım. Adeta izlenemez ve içinden çıkılmaz hale gelen ve finans sistemine ayak bağı oluşturan, sistemi tıkayan bir oluşum söz konusuydu. Bunlarda zaman içinde sadeleşmeye gidilmesi zaten bekleniyordu.

Hazine borcunda riskli “dolarizasyon” düzeyi

Naki BAKIR

23 Haziran 2023 Cuma

“Liralaşma stratejisi” kapsamında başlatılan KKM’nin ekonomiye yükü ve tasfiyesi tartışılırken, Hazine ve Maliye Bakanlığının ödemekle yükümlü olduğu borç stokunda yüksek oranlı dolarizasyon devam ediyor.

İlk beş ayda 700,2 milyar lira büyüyerek 4,7 trilyon liraya ulaşan merkezi yönetim borç stokunun üçte ikisini döviz cinsi borçlar oluşturuyor.

Hazine ve Maliye Bakanlığı görevine haziran başında başlayan Mehmet Şimşek, önceki yönetimden, üçte ikisi döviz cinsinden 5 trilyon liraya yaklaşan merkezi yönetim borç stoku devraldı. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan son verilere göre merkezi yönetim borç stoku, yılın ilk beş ayında net 700,2 milyar lira büyüyerek 4 trilyon 734,4 milyar liraya ulaştı.

Hazine ve Maliye Bakanlığının ödemekle yükümlü olduğu yurt içi piyasalarda ihraç edilmiş tahviller ve bonolardan kaynaklı nakit ve nakit dışı borçlar ile yurt dışı krediler ve uluslararası piyasalarda ihraç edilmiş tahviller kaynaklı borçlardan oluşan söz konusu stokta yer alan dış borçlar ile dövize dayalı iç borçların 3 trilyon liraya yaklaşan toplam tutarı, kamunun kendi iç-dış borçlanmasında yüksek oranda “dolarizasyon” olduğunu ortaya koydu.

Dövizli ve toplam Hazine borcu (Milyar TL)

	Dövizli borç	Toplam borç	Dövizin payı (%)
2013	183,2	586,2	31,3
2014	197,9	612,5	32,3
2015	238,1	678,2	35,1
2016	291,3	760,0	38,3
2017	341,4	876,5	39,0
2018	466,8	1.067,1	45,6
2019	660,5	1.329,1	49,7
2020	1.018,4	1.812,8	56,2
2021	1.814,6	2.747,8	66,0
2022	2.642,1	4.034,2	65,5
2023 Mayıs	2.960,2	4.734,4	62,5

TL ve dövizle dayalı borçlardan oluşan merkezi yönetim borç stokunun 2 trilyon 348,1 milyar lirasını ise iç borçlar oluştururken, stokta yer alan dış borçların Mayıs sonu itibariyle Türk Lirası karşılığı da 2 trilyon 386,3 milyar lira düzeyinde gerçekleşti.

Ocak-Mayıs döneminde iç borç stokunda yüzde 23,2 oranında net 442,8 milyar lira, dış borç stokunda ise kur farkıyla birlikte 257,4 milyar liralık net artış yaşandı.

Rekor dolarizasyon

Hazine borç stokunda dış borçların yanı sıra, iç borçların önemli bir bölümü de döviz cinsinden. Mayıs sonu itibariyle iç borç stokunun 573,9 milyar lira ile yaklaşık dörtte birlik bölümünü döviz cinsi kamu borçlanma kâğıdı ihracı kaynaklı borçlar oluşturuyor.

Aynı tarihte 2 trilyon 386,3 milyar lira olan dış borçlarla birlikte toplam dövizli borç stoku 2 trilyon 960,2 milyar liraya ulaşıyor. Buna göre merkezi yönetimin toplam borç stokunun mayıs sonu itibariyle yüzde 62,5'i, dövize dayalı borç.

Pandemide zirve yaptı

Merkezi yönetimin döviz cinsi borçları, 2013 sonunda toplam borcun yüzde 31,3'ünü oluşturuyordu. İzleyen dönemde artmaya başlayan dövizli borcun stoktaki payı özellikle pandemiden bu yana rekor düzeyde bir büyüme kaydetti.

Anılan döneme bölgesel savaşlar, jeopolitik riskler ve pandemi gibi küresel olumsuzlukların yanında, Türkiye'nin dış kaynak temininde zorlaşma, maliyetlerinde yükseliş sürece damga vurdu.

CDS'te aşırı yükselme, dış finansman imkanlarında daralma ve paralelinde dış borçlanma maliyetinde aşırı yükseliş yaşanırken, dövize dayalı borçlanma da artarak devam etti. Toplam merkezi yönetim borç stokunda, pandemi öncesi sayılan 2019 sonundan bu yılın mayıs sonuna kadar olan dönemde gerçekleşen yüzde 256,2 oranındaki net 3,4 trilyon liralık büyüme daha çok dövize dayalı borçlanmadan kaynaklandı. Bu dönemde döviz cinsi iç ve dış borçlar yüzde 348,2 oranında 2,3 trilyon lira büyüdü.

Hazine'nin yeniden dövizle borçlanmaya başladığı 2017'de yüzde 39'a, 2018'de yüzde 45,6'ya, 2019'da yüzde 49,7'ye yükselen merkezi yönetim borcunda dövizin payı 2020'de yüzde 50'yi aştı, 2021 sonunda yüzde 66'ya kadar yükseldi. Söz konusu oran izleyen dönemde biraz gerilemekle birlikte 2022 sonunda yüzde 65,5 ve bu yıl mayıs sonu itibariyle de yüzde 62,5'le yüksek düzeyini korudu.

Değişken faizli borçlar da risk

Bu arada merkezi yönetimin iç ve dış borcunda önemli bir paya sahip "değişken" faizli borçlar da faiz ve kurda dalgalanmaların yaşandığı süreçte kamu mali istikrarı açısından risk oluşturuyor.

Mayıs sonu itibariyle iç borç stokunun 1 trilyon 325 milyarı sabit, 629,5 milyarı değişken faizli, 393,6 milyar liralık bölümü ise TÜFE'ye endeksli. Dış borç stokunun ise 2 trilyon 43,9 milyar liralık bölümü sabit, 342,4 milyarlık bölümü ise tahvil ihraçları kaynaklı değişken faizli borçlardan oluşuyor. Buna göre toplam stokta "değişken" faizli borçların tutarı 1 trilyon liraya yaklaşıyor.

Mehmet Şimşek'in görevinin zorluğu

Merkezi yönetim borç stokundaki yüksek "dolarizasyon"un, Merkez Bankası rezervlerinineksiye geçtiği, dış kaynak dengesinin bozulduğu, ekonomide "ikiz açık" riskinin oluştuğu ve TL'de yüksek oranlı devalüasyon sürecinin ardından yeni kur

şokları riskinin devam ettiği bir süreçte ekonomik istikrara ciddi tehdit olduğu ifade ediliyor.

Bakan Şimşek'in, yüksek düzeydeki dövize dayalı borç stokunu kucağında bulduğu belirtiliyor. Dış kaynak akışını sağlaması ve "ekonomiyi rasyonel zemine döndürmesi" beklentisiyle gözler şimdi Şimşek'e çevrilirken, Hazine borcundaki yüksek dolarizasyon, Bakan Şimşek'in görevini daha da ağırlaştırıyor.

Ekonomi liralastı mı "dolarize" mi oldu?

Önceki ekonomi yönetiminin; ekonomide TL kullanımını artırma hedefiyle 2022 başında başlattığı "liralaşma" stratejisi kapsamında uygulamaya koyduğu, dövizden TL mevduata geçenlerin bankadan alacağı faizle kur artışı arasındaki farkın devletçe üstlenilmesine dayalı KKM ile mevduat cephesinde bunu kâğıt üzerinde belli oranda sağladığı görülüyor.

Ancak KKM'nin de aslında dövize endeksli bir enstrüman olduğu ve bu nedenle mevduattaki "dolarizasyon"un önemli bir bölümünün örtülü hale geldiği ifade ediliyor. Buna karşılık KKM uygulamasının Hazine'ye getirdiği ağır yüke ve kamu açıklarını büyütücü etkisine işaret ediliyor.

Abdulkadir Selvi

Akşener, CHP ile yol yürümeyeceğim

HAFTA sonu İYİ Parti'nin kurultayı var.

Meral Akşener'in seçilmesinde sorun yok. Akşener rakipsiz. Ancak nasıl bir liste çıkaracağı ve ne tür mesajlar vereceği önemli. Meral Akşener'in konuşması ilk kez Kemal Kılıçdaroğlu tarafından bu kadar dikkatle takip edilecek.

Çünkü Kılıçdaroğlu, Akşener'in Millet İttifakı bitmiştir, CHP ile işbirliği yapmayacağım demesinden korkuyor. Ama o yönde bir mesaj aldığı için Ümit Özdağ ile konuşuyor. 6'lı değil 16'lı masa kuracağım diyor. Tüm bunlar Meral Akşener'e yönelik mesajlar. Sana mecbur değilim, alternatifin var diyor.

FATURA ÖDEMEK İSTEMİYOR

Meral Akşener ise yaşanan seçim yenilgisindeki faturasını ödemek istemiyor. Ama İYİ Parti seçmeni Kandil'in, HDP'nin olduğu ittifakta neden yer aldık, kumar masası diye kalkıp tekrar neden oturduk, cumhurbaşkanı adayı çıkarmayıp Kılıçdaroğlu'nu neden destekledik diye soruyor. Akşener'in bu sorulara vereceği tatmin edici bir cevabı yok.

CHP İLE YOLLARI AYIRIYOR

O nedenle Akşener'in kurultay konuşmasında, "Millet ittifakı bir seçim ittifakıydı. Seçimle birlikte Millet İttifakı bitmiştir. Millet İttifakı'nda yer aldığımız süre zarfında yaptığımız itirazlar dikkate alınmadığı için, 6'lı Masa cumhurbaşkanı adayı belirleme masasına dönüştüğü için kazanabileceğimiz seçimi kaybetmemize neden olmuştur. O nedenle parti olarak yolumuza tek başımıza devam edeceğiz. CHP ile yol yürümek isteyenler benim yanımda olmayacak" demesi bekleniyor.

FAİZ ARTIRIMI İLE VERİLEN MESAJ

FAİZ artırımını Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan ve ekonominin kaptanı olan Mehmet Şimşek yönetiminin ilk testiydi. Başarıyla geçtiler. Faiz oranlarını yüzde 8.5'ten yüzde 15'e çıkararak piyasalara güven verdiler.

ERDOĞAN'DAN DESTEK

Ama burada kritik bir nokta var. Yeni ekonomi yönetimi bu kararları alırken Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan destek alıyor. Erdoğan, AK Parti grup toplantısında yaptığı konuşmada, "Cumhurbaşkanı Yardımcılığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Merkez Bankası arasında koordinasyonu tesis ettik, güçlü uyumlu, yetkin bir ekip kurduk" demişti. Azerbaycan gezisi dönüşünde, "Hazine ve Maliye Bakanı'mızın şu andaki düşüncesi noktasında, biz tabii kendisine burada atacağı adımları süratle, rahatlıkla Merkez Bankası'yla beraber atmasını kabullendik" diye açıklama yapmıştı.

Ekonomi dünyasının sevdiği tanımla, Erdoğan, ekonomi yönetimine "önden yüklemeli" destek vermişti.

PİYASALARA GÜVEN

Merkez Bankası'nın faiz artırımını kararı piyasalara güven verme açısından önemliydi. İki buçuk yıl sonra faiz artırımını yapılarak ilk adım doğru atıldı.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Merkez Bankası'nın kararı üzerine yaptığı açıklamada, "Paramızın istikrarlı ve güvenli olması, dolarizasyon belasından kurtulmak için en etkili çözümdür. Öngörülebilirlik olmadan kalıcı yatırım ve istihdam artışı sağlamak mümkün değildir. Öngörülebilirliği sağlayacak olan ise güvenlidir. Güven, ancak kurula göre politikalar uygulanarak temin edilebilir" diyerek ekonomi rasyonel zemine oturana kadar bu adımların devam edeceğinin işaretini verdi.

BU FAİZ KARARINI NASIL YORUMLAMALI?

Mehmet Şimşek dengeli ve kademeli bir geçiş olacak demişti.

1- Faiz artırımını ile kırıp dökmeden ilerlenecek ve faiz artırımını politikaları devam edecek mesajı verildi.

2- Merkez Bankası yüksek faizin yan etkilerini hesapladı. Reel sektör başta olmak üzere büyümedeki hassasiyet korundu.

3- Merkez Bankası ayrıca hem hükümetin hem vatandaşın elini güçlendirdi.

DOĞRULARI YAZDIM

Bu arada faiz artırımıyla ilgili olarak, "Perşembe günü faiz artırımını bekliyorum. Ayrıca hem bu ay hem de önümüzdeki ay ciddi bir faiz artırımını yapılması gerektiğine inanıyorum. Ama bir anda yüzde 20'leri, yüzde 25'leri öngörmüyorum" diye yazmıştım. Mahcup olmadım.

CHP İL BAŞKANLARI İMAMOĞLU'NA YEŞİL IŞIK YAKMADI

CHP il başkanlarından Kemal Kılıçdaroğlu'na güçlü bir destek bildirisi yayınlamaları bekleniyordu ama olmadı. Hatta Kılıçdaroğlu'na destek bildirisi kriz çıkmasına neden oldu.

Toplantıda il başkanlarının seçimlerden önce seslerine kulak verilmediği, milletvekili listeleri yapılırken görüşlerinin alınmadığı ve ittifak yapan partileri sahada görmedikleri gibi eleştiriler getirdi.

İl başkanları 6'lı Masa'dan şikâyet etti, Kılıçdaroğlu 16'lı masadan söz etti.

İl başkanları milletvekili listelerinden yakındı, Kılıçdaroğlu, "Ben de listeleri son gün gördüm" dedi.

Buna rağmen Kılıçdaroğlu ile yola devam, Ekrem İmamoğlu'na ise kırmızı ışık yakan bir bildiri çıktı.

Bildirideki mesajları maddeler halinde sıralamak istiyorum.

DEĞİŞİM İLKELİ OLMALI

1- Ekrem İmamoğlu, seçimlerden hemen sonra değişim talebiyle ortaya çıkmıştı.

"Değişim, albenisi olan sihirli bir sözcüktür. Ancak kalıcı bir değişimi, dönüşümü sağlayacak olan kişilerden ziyade fikirler ve ilkelerdir" cümlesi ile İmamoğlu'na, değişime evet diyoruz ama bu değişimin seninle olacağı düşüncesinde değiliz mesajı verildi.

SÜPERMEN ARAMIYORUZ

2- Aynı cümlede yer alan "Kişi bazlı kurtarıcı söyleminden kaynaklanan, yapısal ve işleyişsel eksiklikleri içermeyen değişim taleplerinin sağlıklı bir sonuç doğurmayacağı ortadadır" ifadesiyle, İmamoğlu'na bizim süpermenlere ihtiyacımız yok denildi.

İMAMOĞLU RAHATSIZ OLDU

3- Bu ifadeler Ekrem İmamoğlu'nu rahatsız etti. İmamoğlu, "İl başkanlarının bu tarz imalı cümleleri içine katarak hazırladığı bu metni, kişisel muhabbetmiş gibi aktarış usulünü çok doğru bulmuyorum" diyerek tepki gösterdi.

İMAMOĞLU'NU SEÇİMLERİ KAYBETME KORKUSU SARDI

CHP, 'İmamoğlu'cular ve 'Kılıçdaroğlu'cular diye ikiye bölünmüş durumda. Bu savaşta iki taraf da gücünü meydana sürüyor.

Ekrem İmamoğlu, seçimlerden hemen sonra değişim diye ortaya çıktı. Kılıçdaroğlu ile üç kez görüştü. Her defasında, siz çekilin partinin başına ben geçeyim dedi.

23.06.2023

Kılıçdaroğlu, onu dinledi ama sonunda bildiğini yaptı. “Ekrem sen İstanbullusun, İstanbul’da kal” dedi.

İSTANBUL’U KAYBETME KORKUSU

Ekrem İmamoğlu galiba “Dimyat’a pirince giderken evdeki bulgurdan olacak”. Çünkü seçimlerin kaybedilmesi, Millet İttifakı’nın dağılması ve CHP’deki tartışmalar nedeniyle İstanbul seçimlerini kaybetme tehlikesi ortaya çıktı. Ekrem İmamoğlu da bunu görmüş olmalı ki, “Belediyeleri kaybedebiliriz” dedi.

Esfender KORKMAZ

Faizde aynı tas, aynı hamam

Faiz denilince, reel faizin anlaşılması gerekir. Dün MB faiz oranını açıklamadan önce ve enflasyon oranı yüzde 40 ve Merkez Bankası faizi yüzde 8,5'a göre, reel faiz oranı eksi yüzde 22,5 idi.

MB gösterge faizini yüzde 15'e çıkardı. Şimdi yüzde 40 enflasyon oranına göre eksi reel faiz oranı eksi yüzde 17,86 ya geriledi. Yani eksi reel faiz devam ediyor.

Bu demektir ki Merkez Bankası bankaları fonlarken önce de, şimdi de aynı zamanda onlara ilave bir satın alma gücü veriyor.

Dün faiz açıklanmadan çok az düşen dolar kuru, faiz kararı açıklanınca tekrar artmaya başladı. Türkiye'nin risk oranını gösteren CDS oranı da aynı şekilde arttı.

Kaldı ki, merkez bankaları faiz artışına gittiğinde, önümüzdeki dönemler içinde yeni faiz artışı olup olmayacağını, bu yolla faiz trendini de belli eder.

Bizim Merkez Bankası açıklamasında da, "kurul politika faizini, enflasyonun orta vadede yüzde 5 hedefini sağlayacak şekilde oluşturacak" diyor. Cumhurbaşkanı da enflasyonu düşürmek için faizleri düşürmek gerekir diyordu. MB yüzde 5 hedefi için faizleri yeniden artıracak mı? Muğlak ... Merkez Bankası hem kararların, "öngörülebilir, veri odaklı olması lazım" diyor hem de faiz oranı trendinin ne yönde olduğunu muğlak bırakıyor.

Bir ekonomide en önemli istikrar sorunu belirsizliktir. Belirsizlik yatırımlara da engeldir.

*Öte yandan eksi reel faiz devam ederken, enflasyonu düşürmek imkânı da yoktur. Çünkü eksi reel faiz;

*TL'den kaçıışı hızlandırır. Döviz talebi artar ve kur artar. Türkiye'de enflasyonun bugünkü seviyelere çıkmasının temel nedeni yüksek kurdur.

Tüketimin maliyeti eksi olduğu için tüketim eğilimini artırır, talep artışı enflasyonu artırır.

Parasal sıkılaştırma, dövize talebi düşürür ve enflasyonu düşürmekte etkili olur ve fakat piyasanın da daralmasına neden olur. Dahası zaten piyasada özel ticari ilişkilerde TL'den çok döviz kullanılıyor.

Öte yandan Türkiye'nin öncelikli sorunu ve faiz artışına gerekçe döviz sorunudur. Bugünkü koşullarda kısa dönemde, döviz sorununu çözmek için hızlı yabancı sermaye girişine ya da IMF'ye ihtiyaç var.

Eksi reel faiz varken, doğrudan yabancı yatırım sermayesinin girmesi gerekir. Ama demokratik ve hukuki altyapı güven oluşturmuyor.

Portföy yatırımları da gelmez. Çünkü borsa aşırı kırılığandır. Mevduatta da eksi reel faiz var.

Eğer şok bir faiz artışı ile reel faiz verilseydi, sıcak para girişi olurdu. Kur baskısı ve enflasyon baskısı azalırdı. Çünkü reel faiz, tüketimin maliyetini artırıyor. Toplam talebin kısılmasını sağlıyor. Aynı şekilde TL'den kaçış duruyor ve döviz talebi azalıyor.

Şok faiz artışı bir defa olacağı için negatif etkileri de sınırlı olacaktı. En büyük sorun bankaların elindeki tahvillerin değerinin düşmesi ve bankaların zarar yazmaları olurdu ve fakat bankaların sermaye ve kârlılık durumu iyi olduğu için bu faiz artışının etkisi sınırlı olurdu.

Bugünkü siyasi iktidar, ekonomik istikrarı kısa vadeli ve günü kurtarma olarak görüyor. Bu nedenledir ki 2003-2012'ye kadar TL'nin değerli olmasına müdahale etmedi. Yüksek reel faiz nedeni ile bol sıcak para girdi. Değerli TL, üretimin ithal girdiye bağımlı olmasına neden oldu. O zamanki hükümetler sıcak para serabına kapıldı. Üretimin ithal girdiye bağımlı olmasının cari açığı artıracığını göremediler. O zamanki Başbakan 2023 için 500 milyar dolar ihracat hedefi koydu. Oysaki ihracatta kullanılan ithal girdi oranının yüzde 80 olacağını kestiremedi. Bugünkü kadronun o günden bir farkı yoksa aynı tas aynı hamam devam ediyor ise, sonuç olmayacağı da açıktır.

Kaldı ki, 2018 kur şokunu ve enflasyonunu yine o zamanki ekonomi, MB faizlerini reel faiz düzeyine çıkararak çözmüştü. Kendi yaptığının bugün tersini yapıyor.

Nerden bakarsak bakalım eksi reel faiz devam ederse, istikrar sorunu da devam edecektir.